

2017-12-21
U2017/05168/F

Utbildningsdepartementet

Kungl. biblioteket
Box 5039
102 41 Stockholm

Uppdrag att ta fram bedömningskriterier för att kunna följa utvecklingen mot ett öppet vetenskapssystem

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Kungl. biblioteket att ta fram kriterier för att kunna bedöma i vilken utsträckning vetenskapliga publikationer som helt eller delvis tagits fram med offentlig finansiering uppfyller FAIR-principerna. Kriterierna ska möjliggöra en bedömning av om vetenskapliga publikationer uppfyller det nationella målet om att bli öppet tillgängliga direkt då de publiceras.

Kungl. biblioteket ska utifrån de bedömningskriterier som tas fram också föreslå en metod som ska kunna visa en samlad bild av i vilken utsträckning vetenskapliga publikationer och forskningsdata uppfyller FAIR-principerna.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 28 februari 2019.

Bakgrund

Begreppet öppen vetenskap beskriver en process där forskningen närmar sig det omgivande samhället, bl.a. genom att forskningsresultat görs öppet tillgängliga och där det omgivande samhället och medborgarna blir mer delaktiga i forskningen. EU:s medlemsländer antog den 27 maj 2016 rådsslutsatser om övergången till ett öppet vetenskapssystem (9526/16). En viktig del i ett öppet vetenskapssystem är öppen tillgång till vetenskapliga publikationer och forskningsdata. I rådsslutsatserna presenterades de s.k. FAIR-principerna, som innebär att forskningsdata ska vara sökbara

(Findable), tillgängliga (Accessible), kompatibla (Interoperable) och återanvändbara (Reusable), och medlemsstaterna uppmuntrades att följa dessa principer i forskningsprogram och vid finansiering.

I den forskningspolitiska propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) anges att regeringens målbild är att alla de vetenskapliga publikationer som är resultat av offentligt finansierad forskning bör bli öppet tillgängliga direkt då de publiceras. Likaså bör forskningsdata som ligger till grund för vetenskapliga publikationer bli öppet tillgängliga samtidigt som den tillhörande publikationen. I den forskningspolitiska propositionen anges att det är regeringens målbild att en omställning till öppen tillgång till forskningsresultat inklusive relaterade vetenskapliga publikationer, konstnärliga verk och forskningsdata bör vara genomförd fullt ut senast inom tio år. Där anges också att övergången till öppen tillgång bör ske successivt för att säkerställa att det sker på ett ansvarsfullt sätt.

Närmare om uppdraget

Kungl. biblioteket ska vid framtagandet av bedömningskriterierna för vetenskapliga publikationer ta hänsyn till att olika ämnesområden har olika förutsättningar. Kungl. biblioteket ska via Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) inhämta synpunkter från universitet och högskolor, som har statlig huvudman eller tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Vetenskapsrådet har denna dag fått i uppdrag att ta fram kriterier för att kunna bedöma i vilken utsträckning forskningsdata som helt eller delvis tagits fram med offentlig finansiering uppfyller FAIR-principerna (Dnr U2017/05169/F). Kungl. biblioteket ska baserat på sina och Vetenskapsrådets redovisningar också föreslå en metod som ska kunna visa en samlad bild av i vilken utsträckning vetenskapliga publikationer och forskningsdata uppfyller FAIR-principerna. Kungl. biblioteket ska samråda med Vetenskapsrådet i denna del av uppdraget.

På regeringens vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Tina Abelin

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM och EU
Justitiedepartementet/L3
Försvarsdepartementet/MFU
Socialdepartementet/SAM
Finansdepartementet/BA och DF
Utbildningsdepartementet/UH
Miljö- och energidepartementet/MM
Näringsdepartementet/IFK
Kulturdepartementet/KL
Vetenskapsrådet
Sveriges universitets- och högskoleförbund